

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ* tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

2025 yılının iktidar tarafından "Aile Yılı" ilan edilmesi, kadın mücadelesi yürüten kurum ve örgütlerce haklı olarak eleştirilmiştir. "Aile"yi merkeze alan politikalar, kadınları birey olarak tanımaktan uzak durmakta; kadına yönelik şiddeti görünmez kılmakta ve kadınların destek mekanizmalarına erişimini sınırlandırmaktadır. Kadınların şiddetten uzak, özgür bir yaşam kurma hakkı, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle ele alınmadıkça korunamaz.

Kadınlar için hayati önemde olan sığınma evleri bu bağlamda kritik kurumlardır. Ancak Türkiye'deki kadın sığınma evleri sayısal açıdan yetersiz olduğu gibi, niteliksel açıdan da ciddi sorunlar barındırmaktadır. Kadınların şiddetten korunarak güçlenmesi ve bağımsız bir yaşam kurması için olması gereken bu kurumlar, uygulamadaki sorunlar ve mevzuat eksiklikleri nedeniyle kadınların haklarını ihlal eden alanlara dönüşebilmektedir.

Basına yansıyan örnekler, bu durumu açıkça ortaya koymaktadır:

- **Malatya'da bir kadın, ailesi tarafından sığınma evinden biber gazı kullanılarak kaçırılmıştır.** Bu olay, sığınma evlerinin gizliliğinin korunamadığını ve ciddi güvenlik zafiyetleri olduğunu göstermektedir.
- Kadınlar, **sığınaklardaki yemeklerin yetersizliği, çocuklarının aç kalması ve hijyen koşullarının eksikliği** gibi nedenlerle mektuplar yazarak şikâyetlerde bulunmak zorunda kalmıştır.
- **Personel yetersizliği ve eğitimsizlik**, kimi vakalarda şiddet faillerine kadınların kaldığı yerin bildirilmesine yol açmıştır.
- Kadınlar, **şiddet uygulayıcının "hayati tehdit oluşturduğu" ispat edilemediği gerekçesiyle** sığınağa kabul edilmemektedir. Bu kriter, birçok kadın için yaşam hakkına erişimi engellemektedir.

2024 yılında Kadın Dayanışma Vakfı tarafından yayımlanan "**Kadınların Sığınak Deneyimleri ve İhtisaslaşmış Sığınaklar**" başlıklı rapor da bu sorunları sistematik biçimde belgelemektedir:

- **Erişim eşitsizliği:** Sığınaklara kabul, kurumlar arası farklılıklar, personelin keyfi uygulamaları ve bölgesel eşitsizlikler nedeniyle kadınlar için bir hak olmaktan çıkmıştır.
- **12 yaş üstü erkek çocukların sığınağa alınmaması**, birçok kadının başvurudan vazgeçmesine neden olmaktadır.

- **İhtisaslaşma adı altında yürütülen uygulamalar** net ve hesap verebilir değildir; bu uygulamalar, kadınların ihtiyacına göre değil, kurumsal kısıtlara göre belirlenmektedir.
- Sığınaklarda kadınların yaşadığı **izolasyon, telefon yasakları, denetleyici uygulamalar**, kadınların ruhsal iyilik halini olumsuz etkilemekte, “cezalandırılmış” gibi hissetmelerine neden olmaktadır.

Kadına yönelik şiddetle etkili mücadele, bu kurumların güçlendirilmesini ve kadın odaklı bir anlayışla yeniden yapılandırılmasını gerektirmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye genelinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı kaç kadın sığınma evi bulunmaktadır? Bu sığınakların illere göre dağılımı, toplam kapasitesi ve doluluk oranı nedir?
- 2) 2020–2025 yılları arasında kadın sığınma evlerine yapılan başvuru sayısı kaçtır? Bu başvuruların kaç yeri yetersizliği, kabul şartları veya bürokratik gerekçelerle reddedilmiştir?
- 3) Malatya’da yaşanan olayda olduğu gibi, kadınların sığınma evlerinden kaçırılması ya da yerlerinin ifşa edilmesi gibi vakaların sorumluları hakkında adli ve idari soruşturma yürütülmüş müdür?
- 4) Kadınların, hayati tehlike taşıdığını “ispatlama” şartıyla sığınağa kabul edilmesi uygulaması neden sürdürülmektedir? Bu uygulamanın hak ihlallerine yol açtığı Bakanlığınızca kabul edilmekte midir?
- 5) Sığınaklarda kalan kadınların yetersiz beslenme, çocukların aç kalması ve hijyen eksiklikleri konusundaki şikayetleri hakkında Bakanlığınızca herhangi bir denetim yapılmış mıdır? Sorunların çözümüne dönük bir planlama mevcut mudur?
- 6) Kadın Dayanışma Vakfı’nın raporunda da belirtildiği üzere, 12 yaş üstü erkek çocukların kabul edilmemesi kadınları sığınağa başvurmaktan alıkoymaktadır. Bu mevzuat değiştirilecek midir?
- 7) Sığınaklarda uygulanan “ihtisaslaşma” modeli nedir? Kadınların ihtiyaçlarına göre mi, yoksa kurumsal kapasiteye göre mi şekillendirilmektedir? Uygulamada oluşan eşitsizlik ve hak kayıpları hakkında Bakanlığınızın görüşü nedir?
- 8) Sığınaklarda personelin eğitimi, kadınlara psikolojik destek sunumu, kadınların karar alma süreçlerine katılımı ve mahremiyet hakları nasıl güvence altına alınmaktadır? Bu alanda bir denetim mekanizması bulunmakta mıdır?
- 9) 2025’in “Aile Yılı” ilan edilmesiyle birlikte, sığınma evlerinin bütçesi, personel kapasitesi ve yaygınlığı artırılmış mıdır; yoksa kaynaklar farklı programlara mı yönlendirilmiştir?